

Inleveren kandidatenlijsten t.b.v. Gemeenteraadsverkiezing 2022

Kandidatenlijsten moeten op de dag van kandidaatstelling persoonlijk door een kiezer worden ingeleverd bij het Centraal Stembureau.

Het inleveren van de kandidatenlijsten dient **op 31 januari 2022 tussen 09.00 en 17.00 uur** (op afspraak) te gebeuren. Hiervoor wordt met iedere politieke groepering een tijdstip afgesproken. Zie Kieswet art. H 1.

Gebruik van OSV

Politieke partijen kunnen voor het aanmaken van een kandidatenlijst gebruik maken van ondersteunende software verkiezingen (OSV). Vervolgens ondersteunt de software hoofd- en centrale Stembureaus bij het inlezen, onderzoeken en vaststellen van kandidatenlijsten. Ook faciliteert OSV het genereren van verzuimbrieven aan politieke partijen en de vereiste processen-verbaal, met betrekking tot kandidaatstelling.

Lijstencombinatie (lijstverbinding)

Op 27 juni 2017 heeft de Eerste Kamer een wetsvoorstel aanvaard, dat voorziet in afschaffing van de mogelijkheid om lijstencombinaties aan te gaan. Dit wetsvoorstel is in werking getreden op 1 december 2017. Vanaf die datum is het dus niet langer mogelijk om bij verkiezingen een lijstencombinatie (ook wel "lijstverbinding" genoemd) aan te gaan.

Kandidaatstelling

Op de dag van kandidaatstelling leveren politieke partijen hun kandidatenlijst (**max. 50 personen**) en andere stukken in bij het Centraal Stembureau. Op deze kandidatenlijst staan namen van personen die zich kandidaat stellen voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Stukken kandidaatstelling

Bij het inleveren van een kandidatenlijst dienen naast de kandidatenlijst een aantal documenten te worden ingeleverd:

a) Instemmingsverklaring

Van elke kandidaat op de lijst moet een verklaring van instemming met de kandidaatstelling worden overgelegd. Zie Kieswet art. H 9.

b) Kopie legitimatiebewijs

Van kandidaten die nog geen zitting hebben in de gemeenteraad moet een kopie van een geldig legitimatiebewijs worden overgelegd. Onder een geldig legitimatiebewijs wordt verstaan: geldig paspoort, geldig rijbewijs of geldige identiteitskaart (een document als bedoeld in art. 1 Wet op ID plicht).

c) Verklaringen van voorgenomen vestiging

Van kandidaten op de lijst die niet in de gemeente wonen, dient een verklaring te worden overgelegd waaruit blijkt dat zij van plan zijn om zich in geval van benoeming in de betreffende gemeente te vestigen. Zie Kieswet art. H 7.

d) Machtiging tot plaatsen van aanduiding boven lijst

Om een geregistreerde aanduiding van de partij boven de kandidatenlijst te kunnen plaatsen, moet bij de lijst een verklaring van de (plaatsvervangend) gemachtigde van de partij worden gevoegd, waarin deze de inleveraar machtigt om dit te doen. Zie Kieswet art. H 3.

e) Ondersteuningsverklaringen

Ondersteuningsverklaringen (overeenkomstig model H4) zijn schriftelijke verklaringen van personen die deelname van de partij aan de verkiezing ondersteunen. De verklaringen worden afgelegd in het gemeentehuis.

Ook personen die op een lijst als kandidaat staan, mogen zo'n verklaring tekenen, op voorwaarde dat zij in de betreffende gemeente als kiezer zijn geregistreerd. Het is niet toegestaan meer dan één ondersteuningsverklaring per persoon te tekenen. Een overgelegde verklaring van ondersteuning kan niet worden ingetrokken. Zie Kieswet art. H 4.

Het minimaal noodzakelijke aantal ondersteuningsverklaringen hangt samen met de omvang van een gemeenteraad: Gemeenteraad met minder dan 19 zetels (gemeente Beek): 10 ondersteuningsverklaringen.

Ondersteuningsverklaringen zijn vereist als partijen:

- Voor het eerst deelnemen aan de verkiezing;
- Bij de vorige gemeenteraadsverkiezing geen zetel(s) hebben behaald;
- Deelnemen met een blanco lijst (zonder aanduiding).

Schriftelijke verklaringen

Verklaringen van ondersteuning kunnen slechts worden afgelegd door personen die binnen die kieskring als kiezer zijn geregistreerd. Dit kan binnen een termijn van twee weken voorafgaand aan de kandidaatstelling en op de dag van de kandidaatstelling zelf (**17 januari t/m 31 januari 2022**). Het invullen van een adres op de ondersteuningsverklaring is niet (meer) verplicht. Zie Kiesbesluit art. H 2.

f) Een bewijs van betaling van de waarborgsom (alleen voor nieuwe partijen)

Waarborgsom kandidaatstelling

Partijen die voor het eerst meedoen aan gemeenteraadsverkiezingen of bij de vorige verkiezing geen zetel hebben behaald, moeten uiterlijk de 14e dag voor kandidaatstelling een waarborgsom betalen aan de gemeente waar ze willen deelnemen.

Partijen die nog geen zetel hebben in de gemeenteraad moeten voor kandidaatstelling een waarborgsom van € 225,- betalen. Bij inlevering van een lijst moet de verklaring van betaling worden overgelegd. Zie Kieswet art. H 14.

Terugbetaling waarborgsom

De waarborgsom wordt terugbetaald als de partij minimaal 75% van de kiesdeler behaalt. De waarborgsom wordt ook terugbetaald in het geval dat een partij geen geldige lijst heeft ingeleverd. Zie Kieswet, art. H 12.

g) Samenvoeging van aanduidingen

Als twee of meer partijen samen een lijst inleveren, kunnen zij kiezen voor een samenvoeging van aanduidingen of afkortingen daarvan boven de lijst. In dat geval moeten bij de lijst verklaringen worden gevoegd van de (plaatsvervangend) gemachtigden van de desbetreffende politieke partijen, waarin de inleveraar wordt gemachtigd dit te doen (model H 3-2). Zie Kieswet art. H 5.

Samenvoeging aanduidingen

Een samenvoeging van aanduidingen houdt in dat twee of meer partijen gezamenlijk één kandidatenlijst inlevert met bovenaan de samenvoeging van hun partijnamen of de afkortingen daarvan. Deze samengevoegde aanduiding staat vervolgens ook op het stembiljet. Politieke partijen kunnen bijvoorbeeld voor een samenvoeging van aanduidingen kiezen als zij afzonderlijk te weinig kandidaten voor hun kandidatenlijst hebben. Alleen partijnamen die al geregistreerd zijn, kunnen worden samengevoegd. Zie Kieswet art. H 3.

Nadat berekend is hoeveel zetels de kandidatenlijst met daarboven een samenvoeging van aanduidingen heeft gekregen, worden deze zetels direct aan de daarvoor in aanmerking komende kandidaten toegewezen.

Het is dus niet zo dat eventuele zetels die aan deze lijst met een samengevoegde aanduiding zijn toegekend, worden verdeeld over de deelnemende partijen (het is niet te achterhalen hoeveel stemmen elk van de partijen afzonderlijk zou hebben gekregen, waardoor het niet mogelijk is de betreffende partijen als zittende partijen mee te nemen in de zogenoemde voorkeursnummering van de kandidatenlijsten). Politieke partijen die bij de voorgaande verkiezing samen één kandidatenlijst hebben ingeleverd, maar bij de volgende verkiezing weer ieder met een eigen kandidatenlijst aan de verkiezing willen deelnemen, worden om die reden op één lijn gesteld met politieke partijen die voor de eerste keer aan de verkiezing deelnemen.

Fusie van politieke partijen

Politieke partijen kunnen op twee manieren fuseren. Dit is geregeld in het Burgerlijk Wetboek. De eenvoudigste manier is die waarbij de ene partij opgaat in een andere partij ('de moederpartij'). Deze moederpartij behoudt dan, als bij de laatstgehouden verkiezingen aan haar kandidatenlijst ten minste een zetel is toegewezen, recht op faciliteiten. Politieke partijen kunnen ook fuseren door samen een nieuwe politieke partij op te richten. Als de politieke partijen waaruit deze nieuwe politieke partij voortkomt individueel deelnamen aan de laatstgehouden verkiezing en aan ieder van de afzonderlijke partijen een of meer zetels zijn toegekend, dan heeft ook de nieuwe gefuseerde politieke partij recht op faciliteiten. Zie Kieswet art. H 4 en I 14.

Beoordeling kandidatenlijsten

Op de dag van de kandidaatstelling moeten, persoonlijk door een kiezer, de kandidatenlijsten zijn ingeleverd tussen 9.00 en 17.00 uur. Het Centraal Stembureau controleert vervolgens de geldigheid van de kandidatenlijsten, de daarop voorkomende kandidaten en de geplaatste aanduiding.

Het onderzoek naar de kandidatenlijsten gebeurt in een niet-openbare zitting van het Centraal Stembureau op de dag na de kandidaatstelling. Zie Kieswet art. I 1.

Verzuimen

Als er verzuimen blijken - er ontbreken bijvoorbeeld stukken - dan stelt een Centraal Stembureau de inleveraar van de lijst hiervan op de hoogte. Hij of zij kan dan binnen drie dagen de verzuimen herstellen door de ontbrekende of onvolledige stukken zelf aan te vullen bij het betreffende Centraal Stembureau. Zie Kieswet art. I 2. Het Centraal Stembureau legt de kandidatenlijsten en ondersteuningsverklaringen direct na het onderzoek van de lijsten ter inzage. Zie Kieswet art. I 3.

Van de zitting voor het onderzoek naar de kandidatenlijsten wordt proces-verbaal opgemaakt. Zie Kieswet art. I 18.

Voorinlevering

In sommige gevallen kunnen de kandidatenlijst en de bijbehorende stukken al vóórafgaande aan de dag van de kandidaatstelling worden gecontroleerd door het Centraal Stembureau. Dit wordt voorinlevering genoemd. Ook als bij voorinlevering blijkt dat alle stukken in orde zijn, moeten de bescheiden alsnog op de dag van de kandidaatstelling worden ingeleverd. Politieke partijen worden door het Centraal Stembureau nader geïnformeerd over dag en tijdstip over een eventuele mogelijkheid van voorinlevering.

Beroep bij de Raad van State

Tegen de beschikkingen over de geldigheid van de kandidatenlijsten kan een partij binnen vier dagen beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Zie Kieswet art. I 7. Er is geen beroep mogelijk tegen de beslissing van het Centraal Stembureau over de nummering van de kandidatenlijsten of over de geldigheid van de lijstencombinaties. Zie Algemene wet bestuursrecht art. 8:4.

Lijstnummering

Het Centraal Stembureau kent alle ingediende kandidatenlijsten een nummer toe (een eventuele lijstengroep geldt als één lijst).

De nummering van de geldige kandidatenlijsten gebeurt in een openbare zitting. Zie Kieswet art. I 12 en art. I 15.

Procedure lijstnummering

Eerst worden de lijsten genummerd van partijen die al bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen één of meer zetels hebben behaald. Het aantal stemmen dat de partijen bij de vorige verkiezing hebben behaald, bepaalt de volgorde van toekenning van de nummers. De partij die het grootste aantal stemmen heeft behaald, krijgt nummer 1, enz. Zie Kieswet art. I 14. Daarna wordt aan nieuwe partijen een nummer toegewezen. Dit gebeurt (indien nodig) via loting. Bij de nummering gelden lijstengroepen (verschillende kandidatenlijsten van dezelfde partij) en gelijklopende lijsten (aantal en volgorde van kandidaten is hetzelfde bij de lijsten) als één lijst. Zie Kieswet art. I 13.